

a szónak abban az értelmében, aminőben a németek használják», 1890 óta pedig, a latin tanításnak a görögpótlóval való megbénítása miatt határozottan reálgimnázium-jellegűvé lett. Elismerik a reformtörekvések viszonylagos jogosultságát a középiskolák egy részére nézve, nem ellenzik új típusok keletkezését s a mai gimn. mellett ilyen újnak tekintenék az *igazi* human. gimn.-ot is; ennek a kiküzdését, a hum. műveltség védelmét tartják feladatuknak s evégre meg akarják győzni a művelt társadalmat arról, hogy «a magyar gimn. humanisztikus jellegét a latin és görög tanulmányok buzgó ápolásával és fejlesztésével fentartani fontos nemzeti feladat», mert enélkül «egyrészt megszakad a kapcsolat nemzeti műveltségünk régebbi emlékeivel, másrészt elvész a vezető kulturnemzetekkel való szellemi közösség történeti alapja» (Alapsz. 1. és 2. §§.). A füzet ismerteti az igazgatóság eddigi működését, közli *Berzeviczy Albert* bécsi előadását (Humanizmus és világháború, ism. *M. P.* 1916 : 200), az 1916. évi középiskolai törvényjavaslatnak a görögpótlóról szóló pontjait s *Berzeviczy A.* megjegyzéseit (P. Lloyd 1916 : júl. 9.), végül az új egyesület félezer tagjának névsorát. i.

Népnevelő 1916. évf. A cikkek jó része a háborúnak az iskolára való hatásával foglalkozott: mily feladatok elé került a háború folyamán az iskola és a népnevelő, milyen lesz a háborút követő idő pedagógiája? Egyik közleménye a háborús ped. emlékek megőrzését sürgeti, mások meg a háborúból levonható tanulságokat összegezik, a gyermekvédelem terén való munka feladatait állapítják meg és a magyar tanítónak a háborús szünidőben való teendőiről elmélkednek. Efelélen kívül a következő kérdésekkel foglalkozott: a kisegítő iskolák (Éltes M.); az énekoktatás (Kontor Elek); a film. nevelő hatása, az ifj. honvédő egyesületek szervezése, nemzeti nyelvünk ápolása, a köznevelés belső egysége és a nemzeti egység, közoktatásunk reformja, a magyar kisdiednevelés (Kováts Alajos); slöjd a népiskolában (Izkovits S.); a szabadban való tanítás (Szobolovszky J.) stb. A kath. tanítóság mozgalmáról szólnak azok a cikkek, amelyek a hadbavonult tanítók illetményeivel, a kath. tanítók segélyalapjával, a nem államszegélyes tanítók háborús segélyével foglalkoznak s a hadbavonultak özvegyeinek és árváinak ellátását tárgyalják. A lap valláserkölcsi irányú közleményeiből kiemelkednek a következők: A ker. kultura útja Keletre (Csernoch János); A ker. kultura munkája (Mikes János gróf); A hit ereje (Szmrecsányi Lajos); A szív és ész szava (Mihályfi Ákos). Néhány életrajz és költemény is járult hozzájuk. Az «Irodalom, művészet» és a «Hirek» c. állandó rovatok alkalmoszerű, rövidebb közleményeket adtak. K. A.

Orsz. Középkisk. Tanáregyesületi Közlöny 1916/7. évi folyamában is a tanárság egyesületi ügyeinek élénk tükré és a középiskolák pedagógiai mozgalmainak hű tolmácsa. A minden számban levő nagyobb cikkeken kívül kisebb közlemények, könyv- és lapszemle, valamint változatos tartalmú krónikák teszik elevenné. Nagyobb cikkei sorában *Kemény Ferenc* (A német Einheitsschule és a magyar középiskola reformja) a német pedagógiai irodalomban többszörösen megvitatott «Einheitsschule» kérdését tárgyalja a mi terveinkkel kapcsolatban s hangsúlyozza, hogy e

kifejezés az iskolák sokféleségét jelenti (l. Tews: Die deutsche Einheits-schule) s megkönnyíti az átlépéseket és megtöltené a nevelést igazi német nemzeti tartalommal. Őv azonban attól, hogy a háború folyamán szervez-zék át iskoláinkat s hogy részletreformokkal eléje vágjanak a gyökeres reformnak. *Huszt József* (A tanárképzésről) Révay Józseffel polemizál; a szomorú valóság nem engedi meg a tanárképzés mostani időtartamának meghosszabbítását. —S. (Szabad utat a tehetségeknek!) *Bethmann-Hollweg* mondását alkalmazza ránk, a kiaknázatlan tehetségek hazájára. Kevesebb középiskolát kíván életrevaló internátusokkal. *Thomay János* kötelező gyorsírástanítást követel a középiskola III. és IV. osztályaiban. *Gaal Mózes* «Lappangó kérdések»-nek tartja a középiskolák reformját, amelyre alkalmasabb időt kell várni, a tanárhiány kérdését, mely összefügg az anyagi ügyek rendezésével és a végleges statusrendezést. *Scherer Lajos* (Zónázó diákok) a városokba vasuton bejáró diákok nyomorúságát és veszedelmét ecseteli. Internátusok felállításával lehetne megoldani a kérdést. *K. F.* (Menekültek nevelés- és oktatásügye) arra hívott fel, hogy olyan iskolákban, amelyekben menekült tanulók vannak, vonjuk le a kínálkozó összehasonlítás eredményeit az ország különböző vidékein működő iskolák növendékei közt. *Kovács János* (Bernhard Shaw és az internátusi nevelés) az internátusi nevelés előnyeit igyekszik kimutatni a családi zsarnokság vagy érzélgősség légkörében való neveléssel szemben. *Vasadi Balogh György* a tanároknak és tanítóknak a politikai életben való érvényesülését kívánja. *Ries Ferenc* (A tanév megrövidítéséről) nem mindenütt látja indokoltnak a megrövidítést, csak ott, ahol internátus van vagy pedig sok a kosztos diák. A vizsgálatok idejének megrövidítése karöltve járjon ezzel. *Kemény Ferenc* (A nemzeti középiskolák ügye Svájcban) a svájci gimnáziumi tanároknak a gymn. reformálására vonatkozó törekvéseit ismerteti. Hangsúlyozzák a nemzeti tárgyak elsőrendű fontosságát, az állampolgári nevelés szükségességét; a földrajznak kellő méltánylása is jellemzi törekvéseiket. *Benisch Arthur* (A reform hatása a leányiskolák fejlődésére) kimutatja a leányközépiskolák rendeletileg végrehajtott reformjának egészséges voltát. *Balogh Albin* a rendkívüli tárgyak tanítására vonatkozólag szükségesnek tartja, hogy a tandíjról maga az iskolafenntartó gondoskodjék. *Tm.*

Polgáriskolai Közlöny 1916. évi XX. évf.-ban, tekintettel a háború után a középfokú oktatásra váró átalakulásra, a cikkek legnagyobb része a középiskolák és a polgáriskola reform-kérdéseivel foglalkozik, sőt a módszertani és nevelési kérdéseket tárgyaló dolgozatok is kivétel nélkül a reform szükségességét hangsúlyozzák. *Mezey L.* «A polgáriskolák reformja» c. ismerteti a v.- és k. min.-nek 1916 június 12-én benyújtott polgáriskolai törvényjavaslatát s ezzel kapcsolatban foglalkozik az Orsz. Polgári Iskolai Egyesület fővárosi körének *Zigány Zoltán* által szerkesztett emlékiratával, mely részletes indokolás alapján a javaslat tárgyalásának a háború befejeztéig való elhalasztását kérte. *Mezey L.* több cikkben foglalkozik a reform kérdésével. Ismerteti a leányközépiskolák szervezetét s tantervét összehasonlítja a polgári leányiskola tantervével. *Tass F.* a polgáriskolák helyzetének tisztázása érdekében ismerteti a reform eredetét s